

Başvuru Numarası : 2024/2590
Toplantı Tarihi/Sayısı : 08.04.2025/52
Karar Numarası : 2025/203
Başvuran : D.E.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
2- Kavak S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; Adalet Bakanlığı tarafından Ceza İnfaz Kurumlarına telefon görüşmelerinin 20 dakika süreyle uygulanması doğrultusunda genelge gönderildiği, ancak bulunduğu Kurumda genelgeye uyulmadığı iddiası ve telefonla görüşme süresinin 20 dakika olarak uygulanması hususundaki talebine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle: Adalet Bakanlığı tarafından Ceza İnfaz Kurumlarına telefon görüşmelerinin 20 dakika süreyle uygulanması doğrultusunda genelge gönderildiğini, söz konusu genelgeye göre birçok ceza infaz kurumunda mahpusların telefon hakkından 20 dakika süreyle faydalandırılmaya başlandığını ancak tutulduğu Kurumda uygulanmadığını iddia ederek, telefonla görüşme süresinin 20 dakika olarak uygulanmasını talep etmektedir.

3. Muhatap Kavak S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü sunmuş olduğu cevabi yazılarında özetle;

a. Telefon görüşmeleri konusunda hükümlülerin durumlarının incelenerek sırası gelenlere telefon hakkının kullanıldığını,

b. Telefonla görüşme süresinin 20 dakikaya çıkarıldığına dair Adalet Bakanlığından herhangi bir yazı gelmediğini belirtmiştir.

4. Başvuran, muhatap Kurumun yazılı görüşüne karşı cevap sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

6. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükmüne bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

8. Mezkur Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesine göre; "*(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir.*" ; "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesine göre ise; "*(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlaliinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."*

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Başvuran başvuru dilekçesinde, Adalet Bakanlığı tarafından Ceza İnfaz Kurumlarına telefon görüşmelerinin 20 dakika süreyle uygulanması doğrultusunda genelge gönderildiğini, söz konusu genelge doğrultusunda birçok Kurumda mahpusların telefon hakkından 20 dakika süreyle faydalandırılmaya başlandığını, fakat bulunduğu Kurumda mahpusların bu uygulamadan faydalandırılmadığını belirterek, telefonla görüşme süresinin 20 dakika olarak uygulanmasını talep etmiştir.

12. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun "*Hükümlünün telefon ile haberleşme hakkı*" başlıklı 66'nci maddesinin birinci fıkrası şu şekildedir:

(1) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler, Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre idarenin kontrolündeki ücretli telefonlar ile görüşme yapabilirler. Telefon görüşmesi idarece dinlenir ve kayıt altına alınır. Bu hak, tehlikeli hâlde bulunan ve örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir.

13. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*Telefonla Görüşme Hakkı*" başlıklı 74'üncü maddesinin (f) bendi şu şekildedir:

"Hükümlüler görüşebilecekleri yakınlarından bir veya birden fazla kişi ile haftada bir kez ve bir telefon numarasıyla bağlantı kurarak kesintisiz görüşme yapabilir. Herhangi bir nedenle görüşme gerçekleşememişse daha önceden bildirilen numaralardan bir diğeriyle görüşebilir. Konuşma süresi görüşme başladığı andan itibaren on dakikayı geçemez. Deprem, salgın hastalık, doğal afet gibi zaruri hâllerde Bakanlık kararı ile telefon ile görüşme süresi ve sayısı artırılabilir."

14. Muhatap Kurum tarafından Adalet Bakanlığından mahpusların telefonla görüşme süresinin 20 dakika olarak uygulanması gerektiğine dair herhangi bir yazı gelmediğini belirtmiştir.

15. Yukarıda yer verilen 5275 sayılı Kanun ve Uygulama Yönetmeliğine göre, Ceza İnfaz Kurumlarında bulunan hükümlüler belli şartlarda haftada bir kez on dakikayı geçmemek üzere kesintisiz olarak yakınlarıyla telefonda görüşebilecek; bu süre ancak deprem, salgın hastalık, doğal afet gibi zaruri hallerde Bakanlık tarafından uzatılabilecektir.

16. Bunun dışında yine 5275 sayılı Kanunun "*Ödüllendirme*" başlıklı 51'inci maddesinin birinci fıkrasında: "*(Değişik: 24/1/2013-6411/6 md.) (1) Hükümlüler, kurum içindeki veya dışındaki genel durumları, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine etkin katılımları, kurum düzenine karşı tutumları ve kendilerine verilen işlerdeki gayretleri dikkate alınarak teşvik esaslı ödüllerden yararlandırılabirler.*" hükmü düzenlenmiş; aynı maddenin üçüncü fıkrasının (f) bendinde ise, haftalık telefonla görüşme süresi veya sayısının iki katına kadar artırılabilceğı kabul edilmiştir.

17. Anılan mevzuat hükümleri ve yapılan incelemeler kapsamında, hükümlülerin telefonla görüşme hakkının 20 dakika olarak uygulanması gerektiğine dair Adalet Bakanlığınca Ceza İnfaz Kurumlarına herhangi bir yazı gönderilmediğı, bu hakkın sadece ödöl kapsamında iki katına kadar artırılabilceğı konusunda Ceza İnfaz Kurumlarının yetkilendirildiğı anlaşıldığından, başvuranın iddia ve talebinin açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilmez olduğı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabilceğine,

8/4/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye